

TISKOVÁ ZPRÁVA
Oddělení Sociologie politiky
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.
Jilská 1, Praha 1

Co si Češi myslí o muslimech, Syřanech a Romech?

Technické parametry

Výzkum:	<i>Omnibus Listopad 2015</i>
Realizátor:	<i>FOCUS – Centrum pro sociální a marketingovou analýzu, spol. s r. o.</i>
Termín terénního šetření:	<i>23.11. – 2. 12. 2015</i>
Výběr respondentů:	<i>Kvótní výběr</i>
Kvóty:	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
Zdroj dat pro kvótní výběr:	<i>Český statistický úřad</i>
Reprezentativita:	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 18 let</i>
Počet dotázaných:	<i>1051</i>
Metoda sběru dat:	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
Výzkumný nástroj:	<i>CAPI</i>
Zveřejněno dne:	<i>16. prosince 2015</i>
Zpracovali:	<i>Aleš Kudrnáč, Lucie Hrubá</i>

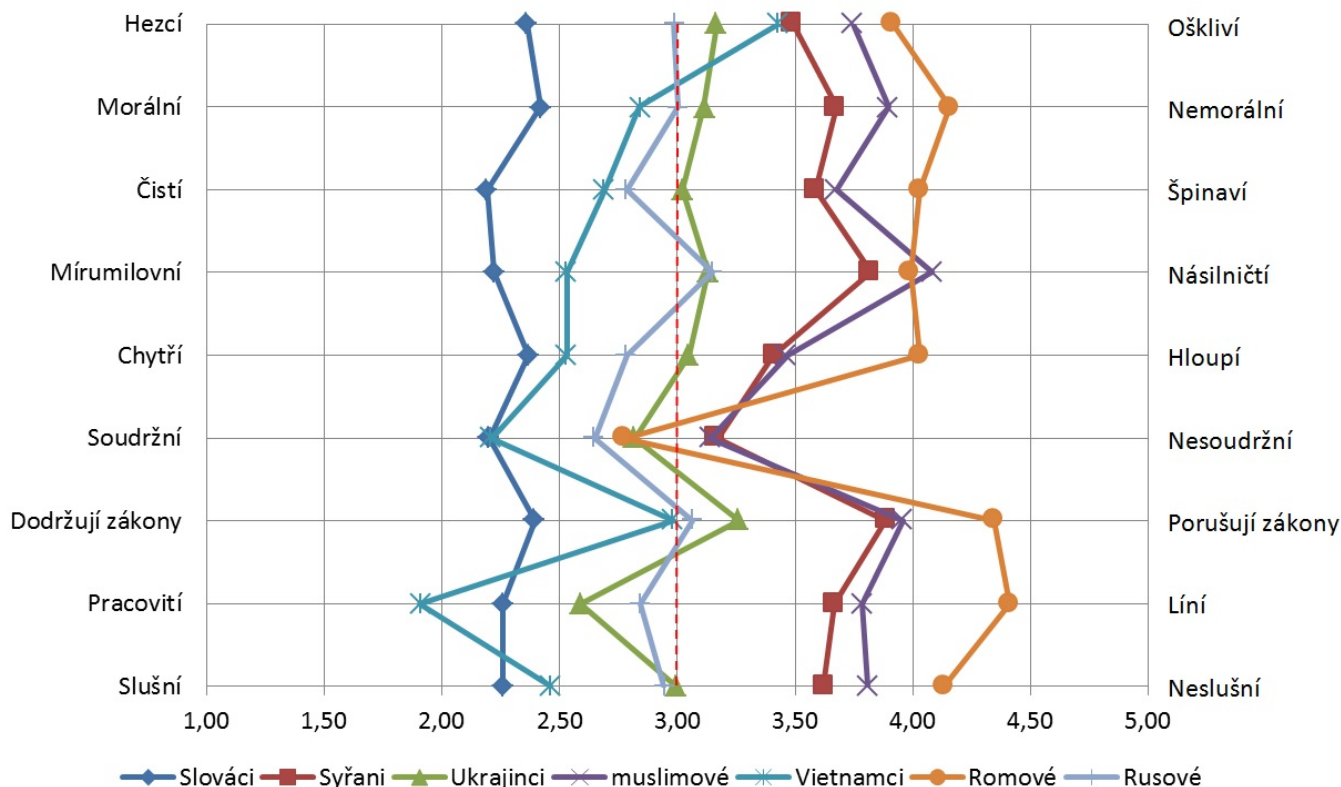
16. 12. 2015, Praha | Předchozí průzkumy veřejného mínění týkající se uprchlické krize se v drtivé většině zaměřovaly na názory občanů ohledně (ne)přijímání uprchlíků, hodnocení vládních kroků a opatření EU v rámci řešení této situace. Cílem této zprávy je popsat, jak česká veřejnost vnímá vybrané národy a etnika, přičemž některé z nich s aktuální migrační vlnou úzce souvisí. Průzkum se zaměřil na představy Čechů o muslimech, Syřanech, Romech, Ukrajincích, Rusech, Vietnamcích a Slovácích. Přinesl poměrně překvapivé výsledky, které dokládají, že hodnocení jiných národů a etnik nesouvisí s pohlavím, věkem ani vzděláním, jak se často předpokládá, ale je spíše výsledkem přesvědčení Čechů o vrozené nižší inteligenci některých etnik a národů a nadřazenosti některých kultur. Tyto názory jsou v ČR přítomné napříč věkovými i vzdělanostními skupinami. Výsledky prezentované v této zprávě jsou založeny na sociologickém šetření, které zadal Sociologický ústav AV ČR, v.v.i., agentuře Focus a jehož sběr dat probíhal od 23. 11. do 2. 12. 2015.

Slováci vedou, Romy vnímáme negativně

Respondenti byli požádáni o názor na vlastnosti jednotlivých skupin lidí. Byly jim přečteny dvojice protikladných vlastností a dotazovaní měli na škále 1 až 5 určit, ke které se přiklání. Graf 1 znázorňuje průměrné umístění respondentů na hodnoticích stupnicích. Červená přerušovaná linie odpovídá neutrální pozici, umístění napravo od ní znamená negativní hodnocení, umístění nalevo od ní pozitivní hodnocení.

Graf 1 - Průměrné umístění národů a etnik na hodnoticích stupnicích

Slováci dopadli v očích české veřejnosti nejlépe a jako jediná skupina byli vnímáni ve všech aspektech pozitivně, pouze v hodnocené pracovitosti je předčili Vietnamci. Tento pozitivní postoj ke Slovákům je pravděpodobně dán tím, že jsou Čechům jak kulturně, tak i původem nejblíže. Zároveň mají Češi mezi Slováky přátele, a jak víme z předchozích výzkumů, osobní znalost člena jiné skupiny zpravidla zlepšuje naše vnímání této skupiny.

Na druhé straně spektra se umístili Romové, o kterých mají Češi nejnegativnější představy. Češi je vidí jako nejméně morální (76 % je považuje za nemorální), pracovitě (85 % je označilo za líné) a také si 82 % Čechů myslí, že porušují zákony. Jedinou výjimkou je soudržnost, kterou jim přiznává polovina respondentů. Vietnamci jsou vnímáni jako soudržný, slušný a především velmi pracovitý národ (72 %).

Zajímavé srovnání nabízí představy Čechů o ruském a ukrajinském národu. Oba národy si vedou téměř shodně na ose mírumilovnost-násilnost (Ukrajinci 27 %; Rusové 28 %), ačkoli je Rusko často považováno za agresora v minulých a několika právě probíhajících konfliktech. Obecně vychází z průzkumu Rusové pozitivněji. Výjimkou je představa Ukrajinců jako pracovitěho národa (46 %). Tento výsledek si, podobně jako u Vietnamců, můžeme vysvětlit

častým obrazem ukrajinských dělníků a vietnamských maloobchodníků na českém pracovním trhu.

Postoj k Syřanům dle předpokladu kopíruje linie představ o muslimech. Muslimové však vycházejí v průměru jako ošklivější, nemorálnější a násilničtější než Syřané. Tato negativní představa o islámu jakožto velmi násilnickém náboženství patrně souvisí s útoky muslimských teroristických skupin (nejčerstvěji s útoky v Paříži), které Češi stereotypně přisuzují všem vyznavačům islámu. Na rozdíl od muslimů obecně jsou Syřané pravděpodobně častěji vnímáni jako skupina prchající před válkou, a ne nutně jako teroristé, a proto jsou Češi v jejich hodnocení mírně shovívavější (za násilnické je označilo 58 % respondentů).

Zajímavým zjištěním je, že navzdory nedávným teroristickým útokům jsou Romové v české společnosti stále vnímáni v nejhorším světle, a dokonce jsou v průměru označováni jako podobně násilničtí jako muslimové (Romové 69 %, muslimové 67 %).

Vzdělání nehraje roli, víra v nadřazenost kultur ano

V tomto průzkumu veřejného mínění byly rovněž pokládány následující otázky: 1) „Myslíte si, že některé rasy či etnické skupiny se rodí méně inteligentní než ostatní?“ s nabídkou odpovědí „ano“ a „ne“ a 2) „Když se zamyslíte nad dnešním světem, řekl(a) byste, že některé kultury jsou mnohem lepší než jiné, nebo že jsou si všechny kultury rovny?“ s nabídkou odpovědí „Některé kultury jsou mnohem lepší než jiné“ a „Všechny kultury jsou si rovny“.

Více než polovina dotázaných je přesvědčena, že některé rasy a etnika se rodí méně inteligentní než jiné, a 70 % respondentů věří, že některé kultury lze označit jako lepší než ostatní. Tyto výsledky jsou podobné napříč sledovanými sociodemografickými charakteristikami. Ukázalo se, že věk, vzdělání ani velikost obce nehrají žádnou zásadní roli v tom, jestli člověk věří ve vrozenou nižší inteligenci některých národů či etnických skupin nebo v nadřazenost některých kultur.

Cílem výzkumu bylo také zjistit, které skupiny českých obyvatel sdílí negativní představy o jiných národech a etnických skupinách. Češi se ve svém nepříznivém pohledu na Syřany, muslimy a Romy příliš neliší ani podle pohlaví, věku, levo-pravé politické orientace a poněkud překvapivě ani podle dosaženého vzdělání. Vliv rovněž nemá povědomí o uprchlické krizi, které bylo měřeno sedmi znalostními otázkami. Nelze tak říci, že by lidé s větším zájem o uprchlickou krizi měli na muslimy nebo Syřany pozitivnější náhled.

Negativní představy o Syřanech, muslimech a Romech se pojí především s přesvědčeními, že některé národy a etnika se rodí inteligentnější než jiné a že některé kultury jsou mnohem lepší než jiné. Provází je často také negativní postoj k EU a pocit, že stát se lépe stará o ty, kteří se sem přistěhovali, než o ty, kteří se v ČR narodili. V neposlední řadě hraje roli názor, že přistěhovalci spíše využívají výhod sociálního systému, než do něj přispívají.

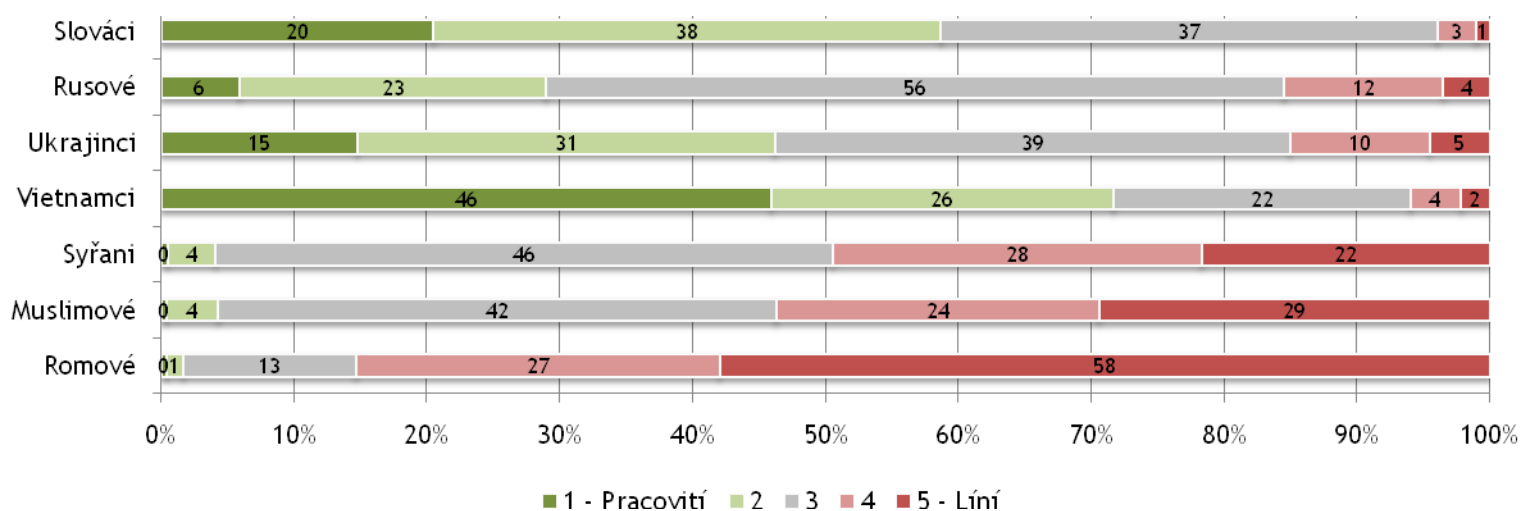

Závěrem je vhodné poznamenat, že přesvědčení o vyšší inteligenci některých etnik a nadřazenosti některých kultur nesouvisí s názorem na Slováky, Rusy, Ukrajince a Vietnamce.

Tabulka 1 - Pořadí skupin dle hodnocení respondentů¹

	Slováci	Vietnamci	Rusové	Ukrajinci	Syřani	Muslimové	Romové
Hezcí	1	4	2	3	5	6	7
Morální	1	2	3	4	5	6	7
Čistí	1	2	3	4	6	5	7
Mírumilovní	1	2	4	3	5	7	6
Chytrí	1	2	3	4	6	5	7
Soudržní	1	2	4	5	7	6	3
Dodržující zákony	1	2	3	4	6	5	7
Pracovití	2	1	4	3	6	5	7
Slušní	1	2	3	4	5	6	7

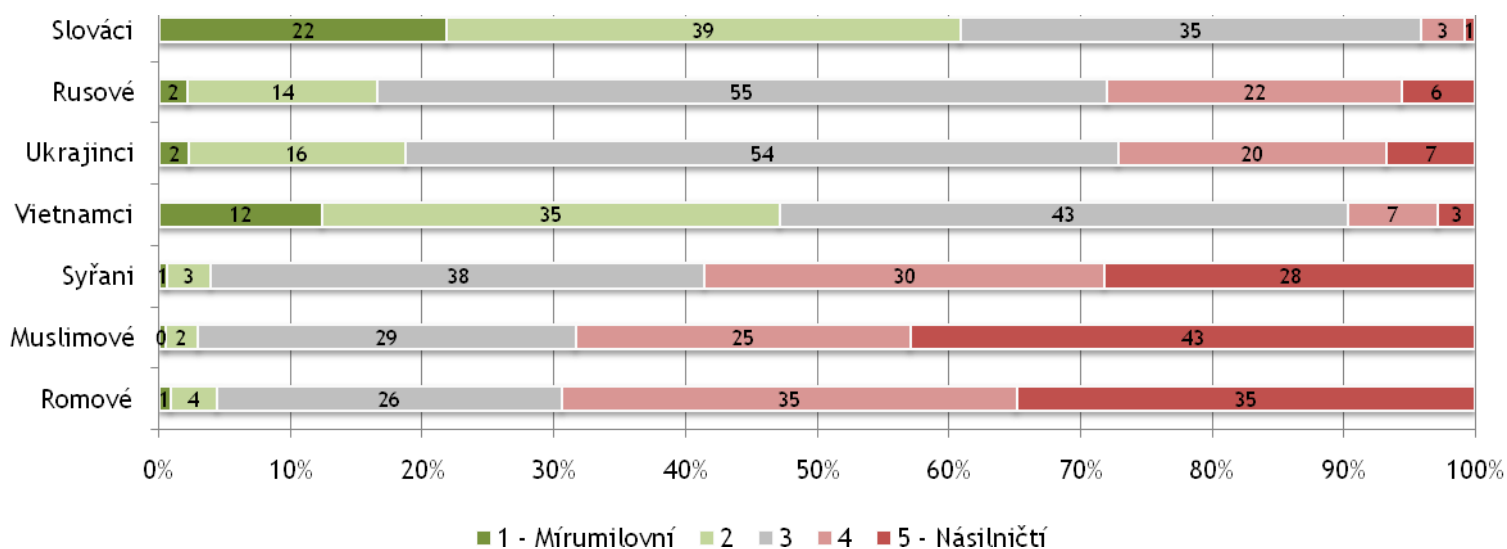
Graf 2 - Odpovědi respondentů na škále pracovití—líní (v %)

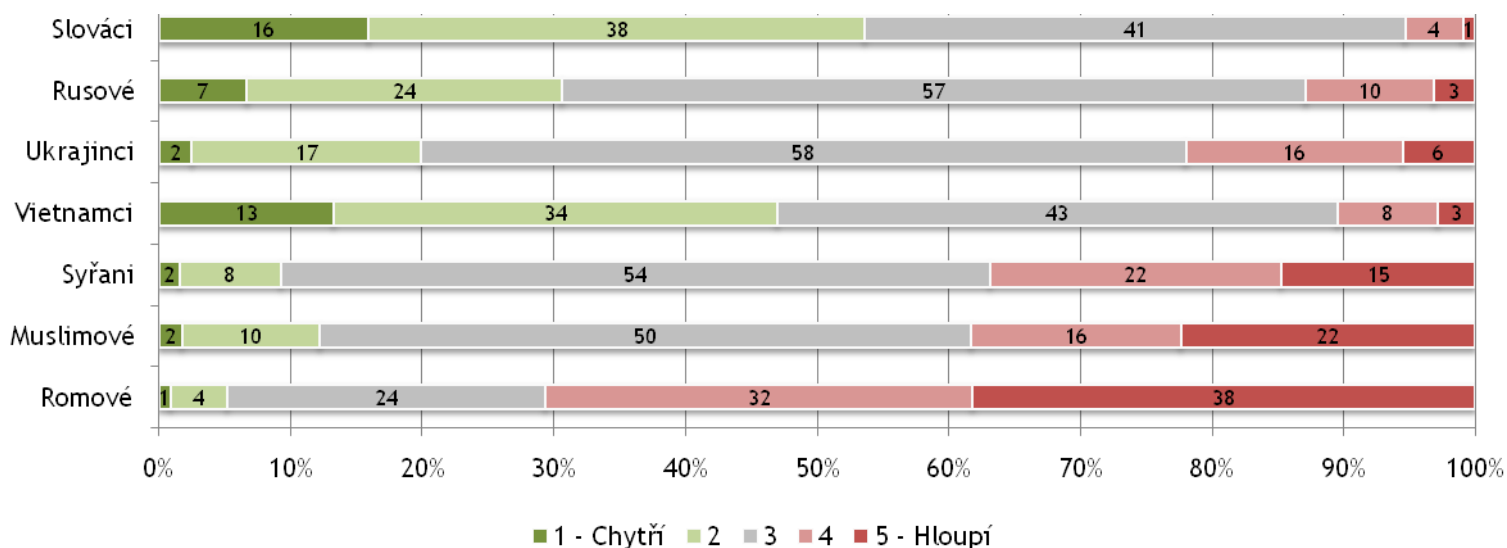
¹Skupiny byly seřazeny dle podílu pozitivních odpovědí.

Graf 3 Odpovědi respondentů na škále mírumilovní–násilničtí (v %)

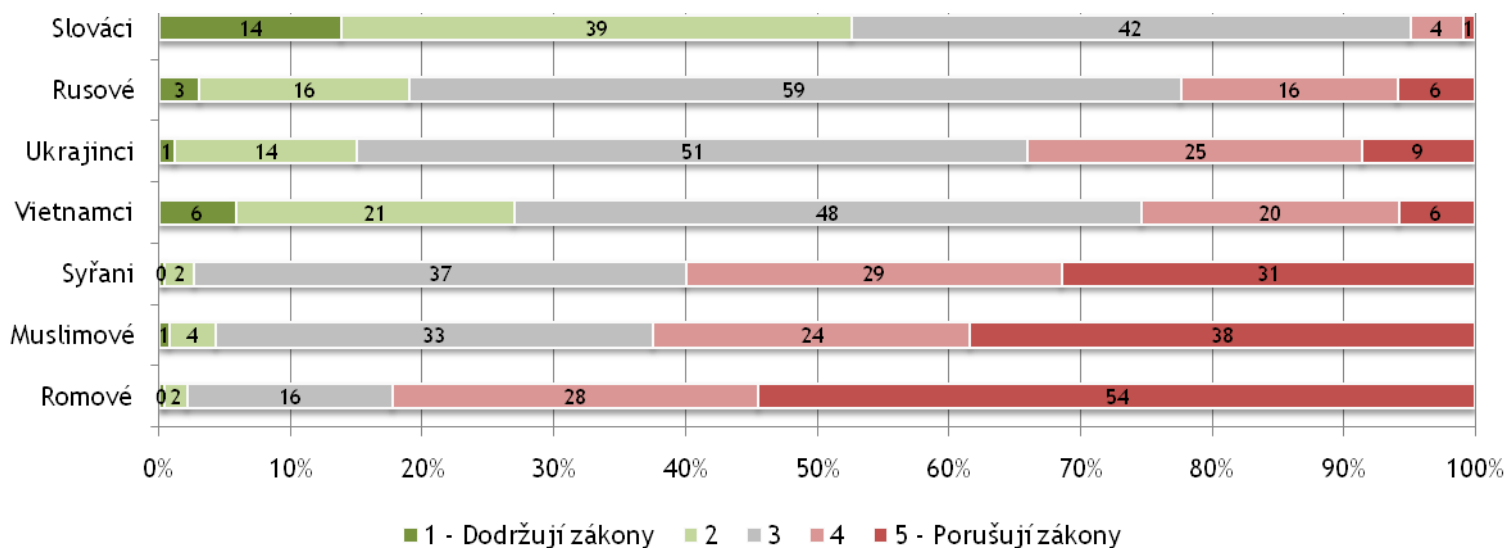

Graf 4 Odpovědi respondentů na škále chytří–hloupí (v %)

Graf 5 Odpovědi respondentů na škále dodržují–porušují zákony (v %)

Kontakt
 Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.
 Sociologie politiky
 Jiřská 1, Praha 1
 Aleš Kudrnáč
 E-mail: ales.kudrnac@soc.cas.cz